

DEN OLOGISKE MANNEN

Denna artikel skrevs av Signe någon gång efter 31 mars 1925.

Mannen är ologisk. Ja, icke kan detta påstående längre förbluffa någon. Ty sällan har väl mannen mera vasst och hästskt uppvisat varandras ologiskhet än just i vår tid. Jag vill därför blott på mitt kvinnligt orediga sätt och ur kvinnlig synpunkt dra ett litet strå till den stora stacken. Nej, ursäkta! Jag glömde ju, att den kvinna, som är försynt - hon må ha aldrig så rätt - blott mötes med förakt av den nutida mannen. Alltså avser jag här att bevisa männens utomordentliga ologiskhet!

Först en liten klassisk episod. En medicine kandidat vid Karolinska Institutet hade en tid varit förlovad med en ung, vacker- och intelligent flicka. Men för några månader sedan blev flickan bekant med en person, som på ett klart, fördomsfritt och logiskt sätt diskuterade med henne bl.a. erotiska problem. Dessa samtal bragte klarhet i mycket som hon förut dunkelt känt.

Vid tete-a-teterna med sin fästman tröttnade hon på hans eviga dalt och sökte i stället gång på gång få till stånd samtal om allvarigare spörsmål. Fästmannen blev dock alltmer irriterad och utbrast till slut en dag: "Jag förstår icke vad som är med dig. Du har förändrat dig på sista tiden. Du har blivit så klar och logisk ... Och, och, och förresten har du blivit så förbannat dum!" – Förlovningen blev bruten.

En annan man, en "stor man" – Strindberg – har sagt någonstades: "Kvinnan tänker med livmodern." Klander för raka motsatsen således. Men i realiteten förråder uttrycket säkerligen mest om Strindbergs eget psyke. Ty bl.a. vore detta tänkande en säregenhet hos kvinnan gentemot motsvarande goda egenskaper hos mannen, så måtte jag ha haft en svår otur i livet. Många män av de mest skilda kategorier har jag haft ära att lära känna, och jag vill gärna erkänna att jag träffat män som vuxit ut till storstilade människor, vilka bedöma varje homo sapiens som individ och icke som könsvarsel i enbart relation till just dem själva, icke heller med hänsyn till det publika blabbel, som händelsevis står om vederbörandes namn, utan ur var och ens vilja och förmåga att leva efter de djupaste livskrav, vare sig det sker i tysthet eller med världsberömdhet. Men nittionio procent av de män jag mött och umgåtts med har visat sig ytterst inte tänka med hjärnan, och icke med hjärtat – jag överlämnar till den mer högtstående Strindberg att formulera resten.

Men var och en vet ju, att en svag person aldrig orkar bära följderna av sin egen dumhet eller svaghet, utan alltid måste skylla ifrån sig på någon annan. Ingenting bevisar väl bättre männens andliga svaghet, än deras ständiga behov att skälla på kvinnan. Alltifrån Adam i paradiset. Och Strindberg själv oavsett hans mors betydelse för honom – vad hade han varit, om han icke haft kvinnan? En liten ängslig agoraphob. I sanning en storartad ologisk otacksamhet!

Men dessförinnan har han icke glömt att från sin höga rymd bland andra olympiska gudar sända ned sitt förakt över den svaga kvinnan, som krälar därnere på jorden. Stackars karl. Han skulle ju inte känna sig fullkomligt stark - tänk, vilken utsökt ballongnjutning i illusionens yttersta, eteriska blå! - om han inte förnekade, att kraften till himlafärden var honom given av en kvinna. Och ju svagare han är, desto mer måste han förakta. Precis som barnet föraktar och förnekar sin moder ju mer hon förbehållslöst offerar sig för det.

Se där mannens grundlogik!

Man skulle kunna säga, att kvinnan korsfästs för mannens ofullkomlighets skull, på det att mannen måtte bliva/lik med: få känna sig fullkomlig. Annars kan han ju inte göra någonting!

Det är ju därför naturligt att mannen nu mer än någonsin skäller på kvinnan, han har ju förlorat kristusfiguren att avvältra alla de dumheter på, som fan /d,v.s. hans eget reella jag/ driver honom till.

En annan omständighet är naturligtvis den, att vår tids kvinnor icke längre uteslutande vilja vara barnpigor åt mannen, utan rent av nännas överge dem, med den påföljd att hela barnkammaren börjar genljuda av en ostämd och ohejdad gnisselkonsert.

Det är ju fullkomligt i sin ordning, att de neurasteniska[1] och hysteriska barnen därvidlag tjutit värst: Strindberg, Nietzsche och Weininger[2], varav de två första skreko sig vansinniga och den sista skrek ihjäl sig. Men - mirabile dictu[3] - mannens logik förmår transsubstantiera även sådan

genomskinlig oblat till heligaste kött och blod. Dårskap är högsta formen av - geni!
Men låt oss från dessa svindlande höjder och outgrundbara djup - mannens ologiskhetter kallas nämligen så vackert outgrundbara djup, kvinnans djup endast ologiskt prat - återvända till genomsnittsmännen. En kvinna, som en man utkorat, är den underbaraste varelse på Guds gröna jord, så länge hon är hans fästmö eller åtrådda hustru. Men lämnar hon honom, då blir hon i samma ögonblick alldeles koppärrig av fel till kropp och själ. Naturligtvis mest till den ”ofattbara”!/ själen. Och hela kvinnosläktet får stå vid skampålen.

Ena dagen kan således en kvinna vara vacker, intelligent, med en obeskrivlig charm och bättre än alla andra människor - och Gud vete vad - och ha möjligheter att bli något alldeles himlastormande och himlafint. Den andra dagen duger hon till ingenting. Kort och gott: Hennes fysiska och psykiska egenskaper äro icke något i och för sig, de existera blott allt eftersom mannen kan vänta sig få njuta av dem - särskilt fysiskt. På denna punkt är mannen utomordentligt konsekvent, ofta alldeles omedvetet. Så fort en kvinna närmar sig, flyger hans erotiskt rosenfärgade lorgnette[4] upp på den vädrande näsan, och kvinnan taxeras och rubriceras. Blir hon erotiskt högt taxerad, men talar logiskt och klart med honom, särskilt om hon gör logiskt grundade anmärkningar mot honom själv, så hör han icke på. (Ett ev. uteblivet svar från mannens sida på denna artikel tar jag således som ett bevis på att den är synnerligen träffande.) Eller säger han blott irriterad: Ja, ja, jajajaja.

Gäller det då allvarliga uppgörelser, så får man alltid en beklämmande och kväljande känsla av att vore det en man, som gjort samma framställning, så, skulle den blivit högst annorlunda upptagen. Det hände mig för icke så länge sedan, att jag i en juridisk fråga omöjligt kunde övertyga en för övrigt intellektuellt mycket högtstående man om rätta förhållanden. Först när en manlig jurist gjort samma framställning till honom, trädde hans intellekt i funktion och han begrep saken.

När mannen irriterat börjar förstå, att en kvinnas ord till honom nog äro logiskt riktiga, då börjar han "känna". För en gångs skull känner han. Och vad känner han? Jo, att han är - "man". Och en man kan ju inte ha orätt gentemot en kvinna. Och så - han drar en lättnadens suck ur sitt jags innandömen och beder med den fromme i Avesta: "Jag tackar dig Gud, att du skapat mig till man och icke till kvinna!"

Men se på en rent erotisk hustru - hon må vara aldrig så dum - hur hon lindar och tvinnar och duperar- sitt offer även den mest högt intellektuelle man. Och se bara i dagliga livet, hur förblindat galna män äro i erotiska kvinnor, utan att det minsta fråga efter, om de därtill även ägo en smula förnuft.

Även om männen just inte ha något djupare behov av självanalys, enkännerligen i sitt förhållande till kvinnan, så förråda de dock ofta spontant denna sin erotiska värnlöshet. En mycket firad och tillika om sin manliga självaktning mycket ömtålig man sade till mig en gång, när det gällde att vinna ett rent sakligt och opersonligt mål: "Gå du bara upp till hr X. och klatscha med ögonen, så ska, du se att det tar! Och en kvinna erfar ofta, att logikens och saklighetens vägar vid förhandlingar med män beteckna stora och mödosamma krokvägar, under det en rak och behändig liten genväg alltid står öppen för dem som vill antända det mått av kvinnlig charm Gud Fader skänkt dem.

Vad än samtalet mellan en man och kvinna rör sig om - något rent sakligt, något metafysiskt, vetenskapligt, politiskt eller socialt - nästan all tid bedömer mannen, ehuru ofta omedvetet kvinnans inlägg efter vad hon därunder ger honom erotiskt. Freuds psykoanalytiska åskådning, som låter alla själsfunktioner ytterst bottna. i det sexuella är, eller kanske rättare var ett typiskt utslag för denna manlighet. Tidningsredaktörerna ha till och med gjort den erfarenheten, att de under en saklig artikel icke böra sätta ut kvinnas hela förnamn, utan blott initialerna: ty ser en man, att en kvinna skrivit artikeln, så inställer han sig vid läsning genast på ett alldeles särskilt sätt, om han nu överhuvud värdigas läsa den.

Och tänk om en kvinna offentligen skulle säga sådana saker, som en man gör. Nyligen yttrade Chamberlain i N.F. med anledning av Benesprotokollet[5] något om att det dagliga livet inte låter foga sig efter logikens krav. Vilket pelikansnatter av löje och flodhästfrustande av förakt skulle sköljt över den kvinna, som yttrat något dylikt i denna illustra församling. Alla "män med självaktning", professorer i antifeminism och ett koppel av journalister och kåsörer - alla svällande

lindormar kring drömda jungfruburar skulle genast ha vässat sina pennor eller trutar, för att racka ned på kvinnans ologiskhet.

Det finns en dansk herre, en professor, vilken som så många andra män vunnit sin berömmelse alldeles särskilt tack vare en kvinna. Han heter Knud Hans-Vitsen[6]. Ursäkta. Jag är icke alldeles säker på att namnet är riktigt: jag är en sådan dum kvinna att jag icke kunnat lära mig det, men jag tycker mig i alla fall minnas att det -var något vitsigt. Egentligen anses hr V löjlig av de flesta män. Men det beror lustigt nog just därpå, att han gett uttryck åt de flesta mäns syn på saken utan att göra det på det där genialt hysteriska sättet! Och de flesta män behärskas av samma kloka naturinstinkt som barnet, som tiger med en hel del saker inför sin mor i känslan av att det ändå är galet.

Alltnog, Stockholms högskolas studentförening skulle ett tag visa sig riktigt manliga och inbjöd då herr V[7]. att hålla föredrag.

Både de stora och de små vitsarna applåderades av majoriteten manligt och självbelåtet erotiskt. Herr V angav en hel del undermåliga egenskaper hos kvinnan, bl.a. att hon hade 5 % mera vatten i sitt blod än mannen. I diskussionen framhöll en opponent, att professorn gjort anspråk på att behandla frågan vetenskapligt. Vetenskapen kunde dock blott ange olika egenskaper hos mannen och kvinnan, icke värdesätta dessa. Det kunde blott ske i relation till ett mål. Diskussionen om manligt och kvinnligt skulle blott bli ett evigt könsgnat eller sterilt vitsande, om man icke från början deklarerade sin åsikt om målet för hela mänsklighetens utveckling. Mänskligheten kunde betraktas som stadd på en lång resa; om den manliga eller kvinnliga utrustningen var mer eller mindre värdefull, det berodde naturligtvis helt på resans mål. Vet, Ni, vad professorn svarade på detta? Jo, han beskyllde sin opponent för att vara - akademisk! Och när samma opponent i en privat fortsatt diskussion framhöll, att det vilade mycket mer av vetenskaplig anda över t.ex. Gina Lombroso-Ferreros bok, enär hennes syfte var att lära mannen och kvinnan att förstå varandra, då svarade den store vetenskapsmannen: ”Ja, ja, men det maa vaere lidt polemik! ”

Conclusio conclusiorum: När man på allvar ansätter försvararen av mankönets specifika trustintressen - liksom alla andra specifika trustintressen, vare sig merkantila, nationella eller religiösa, överhuvud alla e g o i s t i s k a, - så kommer man till pudelns kärna: logiskt är allt, som befordrar den heliga trustens intressen! Konsekvens har mannen utan vidare identifierat med logik. Konsekvent ologiskhet har han kallat praktisk logik eller bara logik. Se där orsaken till att mannen alltid trott sig så logiskt!

Och vilka utomordentligt lyckobringande resultat har nu denna "praktiska logik" givit mänskligheten? Jo, kronan på verket var ju - världskriget. Ty männen äro ju skapelsens herrar - Inte sant, mina herrar! Eller kanske blott u.p.a.

[1]nervösa

[2]Otto Weininger (tysk]; April 3, 1880 - 4 oktober 1903) var en österrikisk filosof . År 1903 publicerade han boken Geschlecht und Charakter (Sex och karaktär) , vilket vann popularitet efter hans självmord vid 23 års ålder. Nu ses Weininger i akademiska kretsar som misogynistisk (sexuellt diskriminerande) och antisemitisk, men ansågs vara en stor geni av filosofen Ludwig Wittgenstein och författaren August Strindberg

[3]Latin för ”fantastiskt att”

[4]Fransk beteckning på glasögon med skaft.

[5]Benešprotokollet eller Gèneveprotokollet var ett protokoll föredraget på initiativ av Edvard Beneš vid Nationernas förbunds 5:e församling 2 oktober 1924. Ombuden för 48 där representerade stater antog på församlingen enhälligt en resolution där till förbundet anslutna stater uppmanades att "taga i allvarligt övervägande" det i resolutionen upptagna "protokoll angående avgörande på fredlig väg av internationella tvister" som Benešprotokollet kallades. Krigets avskaffande är protokollets principiella huvudmål. Ett utsträckt skiljedomsförfarande, trygghetsproblemets lösning och rustningarnas minskande var tänkt att bli tänkt att bli de första frågorna att lösa. Skiljedom skulle enligt Benešprotokollet förekomma mycket mer flitigt än av förbundsakten vid Nationernas

förbund. Ökad trygghet skulle åstadkommas med ett utvecklat system av sanktioner som garanti mot fredsbrott. Angående rustningarnas begränsning nöjde sig Benešprotokollet med vissa stadganden angående en framtida konferens. Planen skulle träda i kraft när mer än hälften av Nationernas förbunds medlemmar och ytterligare tio andra medlemmar ratificerat detsamma. Dessa utsikter visade sig dock redan våren 1925 mycket små, främst då Storbritannien helt avvisade protokollet.

[6] Avser, Knud Asbjørn Wieth-Knudsen (1878-1962) som höll föredrag 1925-03-32 i Stockholm Högskolas aula.

[7] När kåren ordnade föredrag på temat feminism 1925-03-31 (av en mycket kritisk herre) skrev dagstidningarna att kåren uttryckte kvinnohat. Vilket signaturen Jazzy tyckte var orimligt i sitt referat: den föredragshållande professorn var ju ”lyckligt gift och hade sex barn, varav fyra flickor”